

Τράπεζα θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13859

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα από τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση.

(μονάδες 5)

1. Από τα μέσα του 7ου ως τα μέσα του 9ου αι. το δίκτυο των θεμάτων στο Βυζαντινό κράτος επεκτείνεται.
2. Την εποχή του Καρλομάγνου ενισχύθηκε η εσωτερική οργάνωση του κράτους των Φράγκων.
3. Ο αυτοκράτορας Βασίλειος Β' διέλυσε τις υπάρχουσες εμπορικές σχέσεις του Βυζαντίου με τις ιταλικές ναυτικές πόλεις.
4. Στη διάδοση της Αναγέννησης και του Ανθρωπισμού συνέβαλε η εφεύρεση της τυπογραφίας.
5. Ο Καλβινισμός βρήκε υποστήριξη κυρίως από τους ηγεμόνες της Γαλλίας και των Κάτω Χωρών.

Απάντηση: 1. (Σ), 2. (Σ), 3. Λ (ο Βασίλειος συνήψε με τους Βενετούς ευνοϊκή εμπορική συνθήκη εγκαινιάζοντας μια πολιτική παραχώρησης προνομίων στις ιταλικές πόλεις) 4. (Σ), 5. (Σ)

(2) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις (τρεις λέξεις περισσεύουν): Άραβες, Βούλγαροι, Μεροβίγγειοι, αυτοκράτορας, Λογγοβάρδοι, πάπας, αυλάρχης, στρατηγός.

Το σημαντικότερο "βαρβαρικό" κράτος της Δυτικής Ευρώπης ήταν το εκχριστιανισμένο Βασίλειο των Φράγκων. Στα τέλη του 7ου και στις αρχές του 8ου αιώνα, το πολιτικό σύστημα που εγκαθίδρυσε η δυναστεία των _____ οδήγησε στην αποδυνάμωση του θεσμού της βασιλείας. Στο Φραγκικό κράτος

ιδιαίτερα σημαντικό ήταν το αξίωμα του _____, το οποίο απέκτησε νέο κύρος, όταν ο Κάρολος Μαρτέλος αναχαίτισε την προέλαση των _____ στο Πουατιέ της Γαλλίας. Ο _____ απειλούμενος από τους _____, που ετοιμάζονταν να βαδίσουν κατά της Ρώμης, αναγκάστηκε να προσεταιριστεί τους Φράγκους, στέφοντας το γιο του Καρόλου Μαρτέλου, Πιπίνο, «ελέω Θεού βασιλέα των Φράγκων».

(μονάδες 5)

Απάντηση: Μεροβιγγείων, αυλάρχη, Αράβων, πάπας, Λογγοβάρδους,

1.β. Να εξηγήσετε τη σημασία των ακόλουθων ιστορικών όρων: σκλαβηνίες, Κοινωνικό Συμβόλαιο (Τζον Λοκ).

Σκλαβηνίες: Όταν οι Σλάβοι εγκαταστάθηκαν μόνιμα σε εδάφη της σημερινής Ελλάδας δημιούργησαν τις λεγόμενες σκλαβηνίες, που ήταν νησίδες σλαβικού πληθυσμού, σκορπισμένες ανάμεσα στους ντόπιους. Οι μόνιμες εγκαταστάσεις των Σλάβων στη Χερσόνησο του Αίμου είναι γνωστές με τον όρο **σκλαβηνίες**.

Στον γεωγραφικό χώρο της Ελλάδας, όπως προαναφέρθηκε, οι σκλαβηνίες αποτελούσαν αυτόνομες νησίδες σλαβικού πληθυσμού, μικρότερης ή μεγαλύτερης έκτασης. Στη διάρκεια του 9ου αι., οι σκλαβηνίες που βρίσκονταν στα βορειοδυτικά της Χερσονήσου του Αίμου εξελίχθηκαν στα πρώτα κρατίδια των Σέρβων και Κροατών. Η ύπαρξη και η ανάπτυξη των δύο αυτών κρατιδίων διευκόλυνε τον εκχριστιανισμό των δύο λαών επί Βασιλείου Α'. Την ίδια εποχή (9ος αι.), οι σκλαβηνίες που βρίσκονταν στα νότια της Χερσονήσου του Αίμου άρχισαν να ενσωματώνονται στην επεκτεινόμενη θεματική διοίκηση του Βυζαντινού Κράτους. Οι σκλαβηνίες ήταν αρχικά ημιαυτόνομες και πλήρωναν φόρο υποτέλειας. (η απάντηση βρίσκεται στη σελ. 13 και 26 του σχολικού βιβλίου)

Κοινωνικό Συμβόλαιο (Τζον Λοκ): Ο Τζον Λοκ (1623-1704) αποτελεί έναν από τους σπουδαιότερους προδρόμους του Διαφωτισμού. Ο Λοκ διατύπωσε την αρχή του κοινωνικού συμβολαίου, ότι δηλαδή οι κυβερνήσεις συγκροτούνται βάσει συμφωνίας με τον λαό. Η παραβίαση της συμφωνίας αυτής εκ μέρους των κυβερνώντων παρέχει αυτόματα στον λαό το δικαίωμα της αντίστασης και της επανάστασης. (η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 163 του σχολικού βιβλίου)

(μονάδες 7+8=15)

ΘΕΜΑ 2

2.α. Ποια ήταν η δομή της φεουδαρχικής κοινωνίας της Δυτικής Ευρώπης κατά τον Μεσαίωνα;

Την εποχή της φεουδαρχίας, στην κορυφή της κοινωνικής πυραμίδας ήταν ο βασιλιάς. Οι άμεσοι υποτελείς του (κομήτες, βαρόνοι, μαρκήσιοι κ.ά.), που ήταν

συγχρόνως και φεουδάρχες, αποτελούσαν την αριστοκρατία. Από αυτούς εξαρτιόνταν οι κατώτεροι υποτελείς, οι οποίοι έπαιρναν επίσης γαίες ως αντάλλαγμα για τις υπηρεσίες τους. Κάτοχοι φέουδων μπορούσαν να είναι και οι εκκλησιαστικοί άρχοντες. Το υπόλοιπο τμήμα της κοινωνικής πυραμίδας συγκροτούσαν οι ελεύθεροι γεωργοί, που ήταν μικροϊδιοκτήτες, οι πάροικοι που αποτελούσαν την πλειονότητα των αγροτών και απολάμβαναν μια περιορισμένη ελευθερία, η οποία κατά τόπους παρουσίαζε διαβαθμίσεις (ήταν δεμένοι με τη γη, κατέβαλλαν τέλη στο φεουδάρχη της περιοχής και δεν μπορούσαν χωρίς την άδεια του να νυμφευθούν) και, τέλος, οι δούλοι που χαρακτηρίζονταν από νομική άποψη ως κινητά αντικείμενα. (Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 50-51 του σχολικού βιβλίου)

(μονάδες 12)

2.β. Να εξηγήσετε σε ποιους λόγους οφείλεται η θρησκευτική Μεταρρύθμιση στην Αγγλία και ποια ήταν τα αποτελέσματά της.

(μονάδες 13)

Στην Αγγλία η τάση για ανεξαρτητοποίηση από την παπική επιρροή χρονολογείται από τότε που ο **Ιωάννης Ουίκλιφ** (1320-1384) χαρακτηρίστηκε ως αιρετικός, και ενδυναμώθηκε με την επίδραση του χριστιανικού ανθρωπισμού. Μια διαμάχη του βασιλιά **Ερρίκου του Η'** (1534-1547) με τον πάπα για προσωπικούς λόγους στάθηκε η αφορμή για την οριστική ρήξη της εκκλησίας της Αγγλίας με τη Ρώμη (1534) και η αφετηρία της αγγλικανικής μεταρρύθμισης που είχε χαρακτήρα θρησκευτικό, πνευματικό και πολιτικό. Η μεταρρύθμιση αυτή δεν αποτελούσε ιδιαίτερο δόγμα, αλλά συνδύασε στοιχεία του Λουθηρανισμού και του Καλβινισμού. Αργότερα, στα χρόνια των διαδόχων του Ερρίκου, εδραιώθηκε η **Αγγλικανική Εκκλησία**, η οποία ήταν η μόνη που αναγνωριζόταν από το κράτος.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 132-133 του σχολικού βιβλίου)

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική